

INKUBÁTOR ÉS INNOVÁCIÓ

Még nem Amerika

A siker teremt a sikert — de mások kudarcából is sokat lehet tanulni

Három éve még azt sem tudták, mi az inkubátorház, ma pedig legalább félucat ilyen intézmény „bontogató szárnyait” Magyarországon — mondotta Fónay János, a Vállalkozói Inkubátorok Szövetségének elnöke azon a műhely-beszélgetésen, amelyen — más szakemberek mellett — a hazai inkubátorházak vezetői vettek részt. A SEED Alapítvány és a Nemzetközi Menedzser Központ szervezésében megrendezett találkozó fő témája az volt: mennyire alkalmas és mennyire sajátos vállalkozásfejlesztési módszer Magyarországon az inkubátorház, és milyen kapcsolatban van az innovációval, a csúcstechnológia alkalmazásával. Fónay János emlékeztetett rá, hogy nálunk nehezebb a helyzet, mint Nyugaton, hiszen egyszerűen kell megbirkózni a társadalmi változással és a gazdasági szerkezetváltás területi gondjaival.

Pedig a kudarcok az inkubátorházak „öshazájában”, az USA-ban sem ritkák. Mint-hogy a más hibáiból sokat lehet tanulni, érdemes megszívlelni, mit tart feltétlenül elkerülendőnek Irene Dobeis, a New York állambeli Jamestown Kisvállalkozásfejlesztési Központjának munkatársa (aki ma az USAID szakértőjeként Budapesten dolgozik). Az ő központjuk négy inkubá-

torház projektjét fejlesztette ki, ebből kettő sikeresen, egy közepesen működik, egy pedig kudarcot vallott.

Ez utóbbi tanulságait a szakértő így összegezte: először is ne kezdjünk hosszú távú tervvel, és a pénzügyi terv összeállításakor próbáljuk előre meghatározni, hogyan fizetjük vissza a kapott támogatást, illetve a ház mikor válik önfenntartóvá. A második tanulság: a legrosszabb eset előrejelzése nélkül nem szabad elkezdni. (Mi van akkor, ha az első két évre elegendő források elfognak, vannak-e alternatív bevételi források). A harmadik: ne feltételezzük, hogy sorban fognak állni a jelentkezők. Az adott régióban előzetes piac-kutatással kell feltámi, milyen típusú vállalkozásokra van szükség (a kudarcot vallott inkubátorház esetében nem volt ilyen: bárkit szívesen fogadtak volna, de öt év után is csak 20 százalékos volt a kihasználtság). Várakozási listát célszerű készíteni, és csak azokat érdemes befogadni, akik megfelelnek az

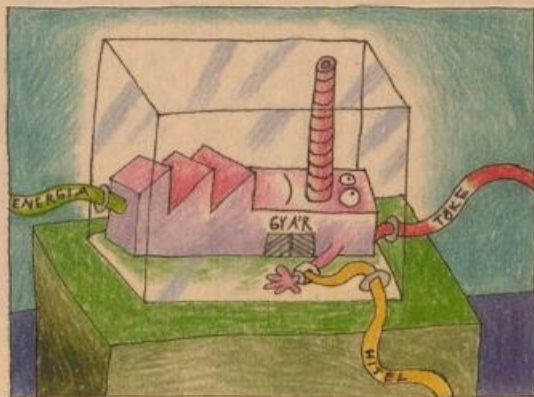
előzetes elemzésből adódó céloknak.

Negyedszer: ne ígérjünk olyan szolgáltatást, amit nem tudunk teljesíteni (az említett példában szereplő inkubátorházban — amely egy lerobant sörgyár épületében kapott helyet — még az áramszolgáltatás is akadozott). Végezetül: ne becsüljük le a bérleket, hiszen ők a vevői az inkubátorház szolgáltatásainak, és az ő igényeiknek megfelelő rendszert kell kifejleszteni. A ház sikere ugyanis a befogadott vállalkozók sikerességén múlik.

Az inkubátorház — amerikai tapasztalatok szerint — 60 százalékos kihasználtság esetén lehet önfenntartó, és 80 százalékos kihasználtságnál kezd nyereséges lenni.

Élénk vita bontakozott ki arról: mi a szerepük a hazai inkubátorházaknak a csúcstechnika elterjesztésében, és ez-e a fő feladatuk egyáltalán. Tanulságos lehet a résztvevők rögtönzött statisztikája (lásd a táblázatot).

A vita tanulságaként kiderült, hogy — az Innotech Műegyetemi Innovációs Park Kft. kivételével — ezen létesítmények fő célja nem a csúcstechnológia elterjesztésének elősegítése, sokkal inkább a vállalkozóvá nevelés, az üzleti szocializáció az adott (válságsújtotta) térségben, a napi gyakorlati segít-

ségnyújtás, annak a vállalkozói infrastruktúrának a kedvezményes előteremtése, amelynek megléte máshol természetesen. Vagyis: a csúcstechnika/technológia alkalmazása, az innováció elősegítése ma még ritkaságszámba megy, jóllehet figyelemre méltó, hogy ma még a műszakilag élenjáró kis- és középvállalkozások is segítségre szorulnak.

A vita összefoglalásaként megállapítható, hogy az inkubátorházak hálózatának létrehozása nem lehet cél, csupán egyfajta (fontos) stratégiai eszköz, amelynek hatékonyságát fokozza a vállalkozói központokba való beépülés, a hálózatok szerveződés, az országos és nemzetközi kapcsolatok jótékony hatása. A kezdő vállalkozók segítése, a szükséges vállalkozói infrastruktúra

megteremtése, a tulajdonos polgárság létrehozása és a foglalkoztatási gondok enyhítése mellett pedig egyelőre inkább távlati célként fogalmazható meg az innováció, a csúcstechnika/technológia elterjesztésének elősegítése, annak ellenére, hogy bizonyított tény; tőlünk nyugatra a verseny a műszaki fejlesztésben dől el.

A kezdő vállalkozókat „dajkáló” inkubátorházak mellett már csak ezért is szükség lenne több (egyetemi háttérrel is rendelkező) üzleti-innovációs központ létrehozására. Ennek egyik első példája lehet az a — PHARE-program által támogatott — kezdeményezés, amelynek pályázatot nyert résztvevői a Magyar Innovációs Kamara, a Magyar Gazdasági Kamara, a Kis-és Középvállalkozók Kamarája és az Innotech Kft. Az általuk létrehozandó Nemzeti Üzleti Innovációs Központ Hálózata — Budapesten kívül — Szegedre, Miskolcra és Debrecenre terjed majd ki, és eredményeik szerint néhány éven belül önfinanszírozóvá válik.

S. G.

AZ INKUBÁTORHÁZAK FŐBB JELLEMZŐI

Helyszín	A vállalkozások száma	Ebből: csúcstechnikai alkalmaz	A vállalkozás jellege
Szeged	23	1-2	Vetőmag-nemesítés számítástechnika
Nyíregyháza	25	3	Fogtechnikai labor, szoftver,
Ózd	12	1	Bosch-szerviz
Székesfehérvár	13-15	—	Hőtechnika
Innotech (Budapest)	26	13-15	Számítástechnika, telekommunikáció